НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора Інституту
зоології ім. І.І. Шмальгаузена
НАН України
від 26 листопада 2026 р. № 39

ПОРЯДОК

РОЗГЛЯДУ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО ОЗНАКИ НАЯВНОСТІ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ, ФАЛЬСИФІКАЦІЇ, ФАБРИКАЦІЇ В АКАДЕМІЧНОМУ ТВОРІ (АКАДЕМІЧНИХ ТВОРАХ) НА ПІДСТАВІ ЧИ З УРАХУВАННЯМ ЯКОГО (ЯКИХ) ОСОБІ БУЛО ПРИСУДЖЕНО НАУКОВИЙ СТУПІНЬ, СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ АБО ПРИСВОЄНО ВЧЕНЕ ЗВАННЯ
В ІНСТИТУТІ ЗООЛОГІЇ ім. І. І. ШМАЛЬГАУЗЕНА
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ

Київ – 2026

І. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає:

процедуру розгляду уповноваженим органом Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (далі – Інститут) – Комісією з етики та управління конфліктами (далі – комісія з етики) повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання;

процедуру розгляду рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) про встановлення (невстановлення) наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі присуджено науковий ступінь, присвоєно вчене звання;

процедуру розгляду скарги на рішення комісії з етики до вищого колегіального органу управління - Вченої ради Інституту.

2. Комісія з етики Інституту приймає рішення про початок процедури позбавлення або відмову у позбавленні наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання за результатами розгляду повідомлення про порушення академічної доброчесності відповідно до Законів України «Про академічну доброчесність» від 18 грудня 2025 р. № 4742-IX (далі – Закон), «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (із змінами, далі – Порядок 1197), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (із змінами, далі – Порядок 44), Про затвердження Порядку позбавлення ступеня вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 2026 р. № 1145, Порядку присвоєння вчених звань науковим і науково-педагогічним працівникам, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14 січня 2016 р. № 13, Порядку затвердження рішень про присвоєння вчених звань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 656 (із змінами), цього Порядку та інших внутрішніх актів Інституту.

3. Інститут за правилами цього Порядку забезпечує розгляд:

- комісією з етики повідомлення з доказами, що свідчать про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання;

- комісією з етики рішення Національного агентства про встановлення (невстановлення) наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі присуджено науковий ступінь, присвоєно вчене звання;

- Вченою радою скарги на рішення комісії з етики про позбавлення особи наукового ступеня та/або вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням академічного твору (академічних творів), в якому (яких) Національним агентством було встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації або про відмову у позбавленні особи наукового ступеня та/або вченого звання у разі невстановлення Національним агентством наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі (академічних творах), на підставі та/або з урахуванням якого (яких) присуджено науковий ступінь, присвоєно вчене звання.

4. Комісія з етики розглядає повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання Інститутом або установою, правонаступником якої є Інститут, а також повідомлення, передані Інституту для розгляду Національним агентством відповідно до частини першої статті 40 Закону.

ІІ. Подання повідомлення

5. Повідомлення з доказами, що свідчать про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі, на підставі та/або з урахуванням якого особі було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання може бути подано до комісії з етики будь-якою особою, яка має такі докази.

6. У повідомленні зазначається:

1) найменування Інституту, до якого подається;

2) прізвище, ім’я, по батькові (у разі наявності) особи (повне найменування юридичної особи), яка подає повідомлення (далі – заявник), її контактні дані (адреса, номер телефона, адреса електронної пошти);

3) інформація про рішення, яким присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання, що приймалось на підставі чи з урахуванням академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається;

4) бібліографічний опис академічного твору, повідомлення про академічний плагіат, фабрикацію, фальсифікацію в якому подається; контактні дані автора академічного твору (за наявності такої інформації в заявника);

5) URL-адреса вебсторінки Національного репозитарію академічних текстів та/або сторінки офіційного вебсайту, де розміщено електронний примірник академічного твору (творів), індекс DOI публікації, щодо якого (яких) подавалося повідомлення.

URL-адреса та DOI зазначаються за наявності. Якщо електронний примірник відсутній, заявник надає копію або відомості, достатні для ідентифікації твору.

Під офіційним вебсайтом для цілей цього Порядку розуміється вебсайт, призначений для легального розміщення наукових публікацій – вебресурс репозиторію, бібліотеки, журналу, музею, наукової установи, Інституту, органу влади або їх структурних підрозділів тощо;

6) посилання на вимоги до відповідних академічних творів, чинні на момент присудження наукового ступеня, ступеня вищої освіти або присвоєння вченого звання;

7) бібліографічні описи академічних творів, які є джерелами неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів, наукового (творчого) результату інших авторів без відповідного посилання (академічного плагіату) (далі – джерело плагіату), та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію;

8) URL-адреса вебсторінки офіційного вебсайту, де розміщено в електронній формі джерело плагіату (індекс DOI такої публікації) та/або інформацію про фабрикацію, фальсифікацію, або електронна копія такого джерела.

У випадку розміщення джерела плагіату за URL-адресою вебсторінки іншого ніж офіційний вебсайт, таке джерело повинно містити:

- повний текст твору;
- вказівку на авторство;
- вказівку на дату підписання до друку (якщо видання, де розміщено твір, її містить) або дату оприлюднення твору, створеного автором (авторами) для розміщення на вебсайті;
- вихідні відомості видання (або титульну сторінку рукопису дисертації, першу і другу сторінки автореферату);
- зміст видання (або рукопису дисертації).

Для публікації, створеної автором (авторами) для розміщення на вебсайті, вимоги абзаців шостого–сьомого цього підпункту не застосовуються.

У разі відсутності джерела плагіату у мережі Інтернет, до повідомлення додається примірник такого джерела або його копія (у тому числі електронна), про що зазначається у повідомленні. У випадку надання копії, у повідомленні має бути зазначено, що вона ідентична примірнику. Доведення ідентичності електронної копії примірнику покладається на заявника.

До повідомлення додаються:

- порівняльна таблиця із наведенням фрагментів академічного твору (творів) та відповідних фрагментів джерел академічного плагіату та/або відомостей про фабрикацію, фальсифікацію;
- копія академічного твору, на підставі та/або з урахуванням якого було присуджено науковий ступінь, ступінь вищої освіти, присвоєно вчене звання,

про наявність у якому порушення академічної доброчесності подавалось повідомлення;

- примірники або копії джерел академічного плагіату.

Примірник або копія джерела академічного плагіату, відсутнього у мережі Інтернет, мають відповідати вимогам, встановленим абзацами третім–сьомим підпункту 8 цього пункту.

7. Повідомлення з додатками подається (надсилається) голові Комісії з етики у паперовій чи електронній формі за підписом фізичної особи або керівника юридичної особи відповідно (для повідомлень у електронній формі – з накладенням електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису або електронної печатки юридичної особи). Датою надходження повідомлення є дата його реєстрації в Інституті.

У разі надходження повідомлення директору Інституту він передає його Комісії з етики у строк, передбачений частиною першою статті 37 Закону України «Про академічну доброчесність.

8. Комісія з етики здійснює перевірку повідомлення на дотримання вимог пунктів 5–7 цього Порядку та у строк до десяти робочих днів від дати надходження приймає рішення про прийняття повідомлення до розгляду або про залишення без розгляду та оприлюднює це рішення на офіційному вебсайті Інституту.

За наявності фактичних даних про можливе порушення, які можна перевірити, недоліки оформлення повідомлення можуть бути усунені заявником і самі по собі не є підставою для залишення повідомлення без розгляду.

Заявник інформується про прийняття повідомлення до розгляду або залишення його без розгляду із зазначенням підстав протягом десяти робочих днів з дня надходження повідомлення.

9. З метою розгляду повідомлення комісія з етики:

1) має право одержувати в установленому законодавством порядку документи та матеріали, необхідні для розгляду повідомлення;

2) має право залучати зовнішніх експертів для встановлення наявності або відсутності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації;

3) має право використовувати відповідне програмне забезпечення для перевірки викладених у повідомленні відомостей та аналізу академічного твору щодо наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації.

ІІІ. Розгляд повідомлення Комісією з етики та управління конфліктами

10. Комісія з етики здійснює перевірку викладених у повідомленні відомостей та аналіз академічного твору щодо наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та приймає рішення протягом шести місяців з дня отримання відповідного повідомлення.

11. З метою запобігання конфлікту інтересів під час розгляду повідомлення та за потреби додаткового аналізу академічного твору на предмет наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, за рішенням комісії з етики можуть запрошуватися як експерти педагогічні, науково-педагогічні та/або наукові працівники інших наукових установ, закладів освіти.

12. У разі наявності у члена комісії з етики реального або потенційного конфлікту інтересів або за наявності інших підстав, що можуть свідчити про його упередженість під час розгляду повідомлення, за рішенням комісії з етики він відводиться від відповідного розгляду.

Рішення про відвід члена комісії з етики приймається на підставі письмової заяви особи, яка подавала повідомлення, особи, стосовно академічного твору якої розглядається повідомлення, або заяви про самовідвід члена комісії з етики. Заява подається до початку розгляду повідомлення на засіданні комісії з етики. Якщо підстава для відводу стала відома під час розгляду, заява може бути подана невідкладно після її виявлення. Відведена особа не бере участі у розгляді та голосуванні щодо відповідної справи.

Член комісії з етики не бере участь у вирішенні питання щодо власного відводу або самовідводу.

13. Інформація про дату, час і місце розгляду повідомлення по суті на засіданні комісії з етики та проєкт рішення комісія з етики не пізніш як за три робочі дні до дати розгляду комісією з етики надсилаються засобами електронного зв'язку (поштою) заявнику та особі, стосовно якої розглядається повідомлення, якщо спосіб зв’язку з особою відомий.

Інформація про дату, час і місце розгляду повідомлення на засіданні комісії з етики у той самий строк оприлюднюється на вебсайті Інституту.

Участь зазначених осіб не є обов’язковою. Вказані особи вважаються повідомленими про дату, час і місце засідання комісії з етики з дня, наступного за днем інформування (засобами зв’язку, або шляхом оприлюднення відповідної інформації на вебсайті Інституту – якщо спосіб зв’язку із особою невідомий).

14. Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення комісією з етики, мають право особисто або через свого представника:

- бути поінформованими про початок процедури розгляду повідомлення;
- бути поінформованими про дату, час і місце та бути присутніми під час розгляду повідомлення;
- ознайомлюватися з усіма матеріалами щодо інформації у повідомленні стосовно наявності академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації в академічному творі та результатів перевірки повідомлення комісією з етики, надавати до них зауваження;
- надавати усні та письмові заперечення, пояснення або відмовитися від їх надання; брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності.

15. Засідання комісії з етики, на якому розглядається повідомлення по суті, складається з відкритої та закритої частин.

Заявник та особа, стосовно якої розглядається повідомлення, їх представники мають право бути присутніми на відкритій частині засідання. На запрошення комісії з етики можуть бути присутні інші особи.

16. Розгляд повідомлення починається з доповіді про підстави прийняття повідомлення до розгляду, встановлені та досліджені обставини, висновок по суті питання.

Головуючий може надати особам, зазначеним у пункті 15 цього Порядку, слово для пояснень та відповіді на запитання.

17. Комісія з етики на закритій частині засідання за наслідками розгляду повідомлення по суті приймає рішення про початок процедури позбавлення особи, щодо якої подано повідомлення, наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням відповідного академічного твору, – у разі встановлення наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, або про відмову у позбавленні – у разі невстановлення таких порушень.

Рішення комісії з етики має бути обґрунтованим, ухваленим на підставі доказів, повно і всебічно досліджених у процесі розгляду повідомлення.

Рішення комісії з етики оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту протягом п’яти робочих днів з дня його прийняття.

Рішення щодо дисертації доктора філософії (захист якої був проведений у разовій спеціалізованій вченій раді, утвореній після 31 грудня 2022 року) та/або наукових публікацій, в яких висвітлені наукові результати такої дисертації, протягом п’яти робочих днів з дня його прийняття також вноситься до інформаційної системи Національного агентства.

Оприлюднення здійснюється з дотриманням законодавства про захист персональних даних.

Рішення комісії з етики про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено.

18. Рішення комісії з етики про початок процедури позбавлення або про відмову у позбавленні наукового ступеня, ступеня доктора філософії, вченого звання, а також бездіяльність комісії з етики щодо ухвалення такого рішення протягом шести місяців з дня отримання відповідного повідомлення може бути оскаржено до Національного агентства протягом 30 календарних днів з дня оприлюднення рішення чи спливу строку на розгляд повідомлення.

IV. Розгляд Комісією з етики та управління конфліктами рішення Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти

19. Комісія з етики протягом 10 робочих днів з дня отримання Інститутом рішення Національного агентства за результатами розгляду скарги на рішення

комісії з етики зобов’язана його розглянути та прийняти рішення про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня доктора філософії та/або вченого звання, що було присуджено (присвоєно) на підставі та/або з урахуванням академічного твору (академічних творів), в якому (яких) Національним агентством було встановлено наявність академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, або про відмову у позбавленні – у разі невстановлення Національним агентством таких порушень (ч. 5 ст. 40 Закону).

Рішення оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту протягом п’яти робочих днів з дня прийняття. Оприлюднення здійснюється з дотриманням законодавства про захист персональних даних.

Рішення комісії з етики про позбавлення особи наукового ступеня, ступеня вищої освіти, вченого звання набирає чинності наступного робочого дня з дня спливу строку для його оскарження, якщо його не було оскаржено.

20. Рішення комісії з етики може бути оскаржено до вищого колегіального органу управління Інституту – Вченої ради протягом 30 календарних днів з дня його оприлюднення.

21. Вчена рада у порядку, визначеному внутрішніми актами, розглядає скаргу та за результатами розгляду приймає рішення шляхом таємного голосування.

Таке рішення не потребує введення в дію керівником Інституту та оприлюднюється на офіційному вебсайті Інституту протягом п’яти робочих днів з дня його прийняття. Рішення за результатами розгляду скарги набирає чинності з дня його оприлюднення на офіційному вебсайті Інституту.

V. Прикінцеві положення

22. Голова Комісії з етики (або за дорученням Голови один з членів Комісії з етики) щорічно звітує перед Вченою радою Інституту щодо кількості розглянутих повідомлень, прийнятих рішень та виявлених проблем.

23. Цей Порядок набирає чинності з дня його затвердження відповідно до частини четвертої статті 37 Закону.

Зміни та доповнення до Порядку розглядаються на засіданні Вченої ради Інституту та затверджуються в тому самому порядку.

24. Відповідальність та контроль за виконанням цього Порядку несуть посадові особи Інституту відповідно до їхніх функціональних обов’язків.

СХВАЛЕНО
Вченою радою
Інституту зоології ім. І. І. Шмальгаузена
НАН України
протокол № 9
від 24 листопада 2026 р.